

vinceretur. sed hoc protulit ab eis, qui semper Domini Ecclesiam contra Imperium in fiducia primi consideraverunt. Item ex Cap. Contra, quod est Zohmi Papæ, ibidem Contra statu Patrum condere aliquid, vel mutare, neque quidem Sedis pontificis Autoritas. Apud nos enim inconveniens va- dicibus vivit Antiquitas, Cui Decreta Patrum sanxere reverentiam. Porro si contra Statutum Patrum condere aliquid, vel mutare non posset, multo minus contra institutionem Christi, iusque divinam. Idem docet S. Thomas Primi Secundi, q. 97. art. 4 ad p. 3. Ad Legem divinam, (inquit) ita se habet quilibet homo, sicut persona privata ad legem publicam, cui subjicitur. Unde sicut in lege humana publica non potest dispensare nisi illi qui lex autoritatem habet, ut is, cui ipse commisit; ita in praecipuis iuris divinis, qui sunt a Deo, nullus potest dispensare nisi Deus; vel is, cui ipse specialiter commisit.

Præterea, vix occurret potest julta necessitas confundendam speciem absque altera, cum hoc Sacramentum non sit absolute necessarium ad salutem, sed ejus votum sufficiat; & in omnes regiones vinum facile deferri possit, atque in frigidissimis etiam conservari docet experientia. Quamobrem nullum esse nemo dubitet, quod Volateranus Lib. 7. fuz Geographia refert, Norvegia Innocentius VIII. Pontificis concessionis permisum sine vino calicem sacrificare, quod ob immensam frigorem vinum in eam regionem impervium dicitur. Quoniam enim calicem fine vino consecrare permisit Innocentius. Am cervisia, siceram, aliumque liquorem? An aquam, five parum, ut Aquarum, five melitam, ut Melanthon patavat usurpare posse Ruthenios ob inopiam vini? Falsa estiam ratio est, ob quam hujusmodi concelestanum dispensationem scribit Volateranus, cum in Norvegia vinum facile conferetur, iisque sit in uso. Aque incertum est, quod ex vagis rumoribus refert Bartolomaeus Ruyus, in Summa, Alexandru VI. vouluisse dispensare, quibusdam potenteribus, ut fine vino consecrare Eucharistia in locis, ubi non potest vinum haberi, & sufficere declaratur, quod non poterat; quia in eis, que sunt ecclesiastica Sacramenta Summus Pontificis dispensare non potest. Utrinque autem species, scilicet panis, & vini consecratio est ecclesiastica Eucharistia: unde nec proper defactio alterius est unum tantum sine altero, confundendum; quia non est perfectum Sacramentum. Inquit S. Th. 3. p. 9. 74. art. 1. ad 2. quicquid in contrarium scripterit Gabriel Biel. Lc. 84. in Can. Miss. & Joannis Major in 4. Sentent. Dicit 13. qu. 3. Necellarium non esse Iure Divino, sed Ecclesiasticum, ut species utriusque partis conferetur. Quod quidem inaniter probant ex Cap. Comperimus, Dicit. 2. Da Confess. cum Gelasius I. de Sacerdotibus ibi dicat: Aus integræ Sacramenta percipiunt, aus ob integris arecentur: quia divisio manus ejusdemque mysterii sine grandi sacrificio non potest pervenire.

REGULA IV.

Panis, & vini consecrandi quantitas non est ex infinito Christi determinata, id est, nulla est tam magna quod consecrare non possit; potest enim Minister, & corporis materialis effectio speiatur.

Rationem affert S. Th. 3. p. 9. 74. art. 2. in omnibus (inquit) habentibus materialis, ratio determinationis materia via sumitur ex ordine ad finem. Finis autem hujus Sacramenti est usus Fidelium: unde operatus, quod quantitas materialis hujus Sacramenti determinatur per comparationem ad usum Fidelium, non coram tantum, qui nunc occurunt sive aliquis Sacerdos paucis Parochioribus habens non potest multas hostias consecrare. Materia igitur hujus Sacramenti determinatur per comparationem ad usum Fidelium absolute. Numerus autem Fidelium est indeterminatus. Unde non potest dici, quod quantitas materia hujus Sacramenti si determinata. Quamvis igitur Sacerdos panem omnem, qui venialis prolatum in ore, & vimum omne, quod est in celiario, consecrare, scilicet res eius est, & potest sibi a Christo data absolvere: illud tamen omne consecrare, quod ipsi ante oculos versatur, & mortaliter præfens est, atque conferre intenderet. Potest enim Minister, & corporis materialis effectio speiatur, ut hostias ex spelta confici possint, respondit. Spelam magis perirent ad bordum quam ad triticum. Idem ideo de fare judicium, quod S. Hieron. in cap. 4. Exhortatio, & spelta non diffinguit. Plinius tamen Lib. 17. cap. 8. & 2. 1. Tarraco Lib. 1. De Re Rustica & Columella Lib. 2. cap. 6. speltam a fare, & utrumque a tritico diffingunt. Dubium saltem manet an panis filigineus, prout vulgo sumitur, an paine de sole, aut ex spelta, vel fare confectus, sit apta Eucharistia materia: quamobrem hujusmodi panem consecrare illicitum est, cum materia diuina ut non licet.

REGULA V.

Materiam consecrandam præsentem esse Sacerdoti necesse est, non solum præfensa physica, sed moralis: id est, quæ a Sacerdote consecrante cognoscatur; & quæ more, & uita humano, prævidens vii iudicio res ipsa posita est, ut pronomine demonstrativo possit designari.

De Sacramento Eucharistie.

225

Eucharistie. Si vero sit magna permixtio, equalis scilicet vel propria utriusque quantitas, talis permixtio speciem mutat. Unde panis exinde confesus non erit debita materia hujus Sacramenti. Verba sunt S. Thomas 3. p. q. 124. & 3. ad 3.

REGULA IX.

Ex pane penitus corrupto consecrari Eucharistia non potest. Ita porro corruptum esse, ut non maneat panis natura, indicant solitudo continuatatis, saporis, coloris, aliorumque accidentium mutatio. Si vero corrupti incipiatur, rata quidem est consecratio sed gravior peccabit consecratio proper irreverentia erga tantum Sacramentum. Et quia amylum est ex tritico corruptio, non videtur, quod panis ex eo confetus possit fieri Corpus Christi. Responso est S. Thomas loco supra laudato ad 4.

REGULA X.

Si farina admiscetur aqua rosacea, vel quicunque aliud liquor ab aqua vera, & elementari confert, non potest ex hujusmodi materia confisi Sacramentum.

Non enim efficit verus panis. At panis enim substantiam constitutam omnino necessaria est aqua, secundum illud S. Cypriani Ep. 62. Nec corpus Domini potest esse farina sola, aut aqua sola, nisi sursum adutum fuerit, & copulatum, & panis unus compages solidatum. Sic respondet S. Thom. art. 7. Questionis ejusdem, ad 3. Gloria Capiti. Sic in sanctificando, Dicit. 2. de consecratione, ex his S. Cypriani verbis confitit sic habet: Quid si es malle, vel alio liquore fuerit corpus Christi? Numquid transubstantiarum ille panis in Corpus Christi? Non. Secundum Rubricas Missalis Roman. & Instructiones S. Caroli, panis ex aqua rolacea, vel aliis ab aqua naturali liquoribus confectus, dubia materia est. Unde Aloysius, & Cajetanus, afferunt hujusmodi panem spem esse Eucharistia materiam, minus probabilis est, ac proinde in praxi non sequenda; quia in Sacramentorum consecratione, & administratione non licet sequi opinionem minus probabilem relata probabilem, & tunc, ut declaravit Innocentius XI. Pontificis Maximus Decretu edito die secunda Martii 1679.

REGULA XI.

Graci Sacerdotes cum in Patria sua, tum in Monasteriis, & Ecclesiis, que sunt Graci in Ecclesia Latina destinatae, in quibus Ritus Gracorum servantur, panis fermentato ad Eucharistia consecratione uti debet: Latinis vero cor in suis regionibus, tum in Ecclesiis, quas habent in Gracia, & aqua, sine quibus Missa nequeant celebrari, mundissime, ac studio tractentur, ut nihil in his viles, nihil non prohibuit inveneri.

Quanta cum reverentia Holtze olim prepararent, constat ex S. Odario Lib. 3. Consuetudinem Cunacensem, cap. 13. Quæ pertinet (inquit) ad Eucharistiam, & ad Corporis Domini, quæ dignum est, ut cum summa reverentia, & diligencia geratur, expedit, ut ipse modicorum non raccidatur. Primo, quoquecumque fori hostias necesse fuerit, præcipue tamen a domini Nostro, vel Sancta Resurrectione dum fieri solent... Frumentum, de quo faciente unu hostias, quantoslibet bonum sit naturaliter, & parum, tamen gratiam eligit, & lavato studio, nec per alias personas, quam per ipsos fratres. Coligunt deinde in faciem, non quemquecumque sed qui ad hoc solam de bono pane confitetur, ut in colligantur conseruantur unius famulo non laetivo; aut Missa dum sollemnitatem celebrande, ut ab Ecclesiis, & confundentes discident. Unde Honorius III. cap. Litetas. Extra, De celebrazione Missarum, cum ex consilio cunctis Presbyteri Ecclesiæ S. Brigida Brixienis cogovit, eam, Cum calicem, & hostiam non habent, in fermentata, & sephyllo ignis Missarum foliaria celebrare præsumunt, hanc in eum tentantem tulit: Cum igitur, vel ex anima desirantia peccato prohibetur, mandamus, quatenus officio, & beneficio perpetuo ipsum presbiter. Hinc S. Thoma 3. p. 9. art. 4. Sic, inquit, peccat Presbiter in Ecclesia Latinorum celebrans de pane fermentato, ita peccat Presbiter Gracus in Ecclesia Gracorum celebrans de pane azymo, quasi pervertere Ecclesia sua Ritu.

REGULA XII.

Ecclesia Latina Sacerdos iter agens per Graciam, aut Sacerdos Gracus per Occidentem, Ritu Ecclesiæ sua retinere potest, & ille azymo, hic fermentato pane ad consecrandam Eucharistiam, ut, modo abit, scandalum perire.

Id ut cavetur, Episcopum adire debet, ab eoque licentiam postulare Sacris operandi secundum Ecclesiæ iuritum, ac morem, obviantaque licentiam Parochio, aut Ecclesiæ, in qua vult Sacrum facere. Propolito expone. Ritu tamen Ecclesiæ, in qua versatur, tua conscientia regi potest, secundum Regulam S. Ambrosii & S. Augustini, 58. olim 118. laudatam: Cum Romam venis, ita pablos: cum hic sum, non pojuno. Sic eram tu, ad quam fortis Ecclesiæ veneris, etus morem seruos, si cuicunque non S. Augusti) de hac secessisti etiam, argue etiam cogitos, ita semper habuis, tamquam eam calisti oracula accoprimi. In eadem Epistola S. Augustinus: Jamius docens, quid agendum sit in eis, in quibus regionum, aut Ecclesiæ Eucharistie, hostias olim studio, & religione singulari factas, telis

consecuidisse variant, hanc Regulam tradidit: Quid horum sit faciendum, se divina Scriptura prescribit auctoritas, non sed arbitriando, quia ita facere debemus, ut legimus, ut jam non quomodo faciendum, sed quomodo sacramentum intelligendum sit, disputamus. Similiter etiam si quid horum ratione per orbem frequentat Ecclesia. Nam et hinc quia ita faciendum sit, disputare in solitissima infancia est. Sed neque hoc, neque illud infirmo, quod tu queris. Refligeratur, ut illo serio genere sit, quod per loca regionesque variatur. Facit ergo quisque, quod in ea Ecclesia, in quam venisti, inuenieris. Non enim quicquam eorum contra fidem sit, non contra mores hinc, vel inde meliores. Cum itaque alius azymo, ut fermeat in consecratione Eucharistie, non Scriptura facere auctoritas prescribatur, nec sit ex his, quae tota per orbem frequentat Ecclesia, sed ex iis, quae per loca, regionesque variantur, nec fidem, ut mores hinc inde meliores spectent, potest quisque Sacerdos ilius Ecclesie confundendum sequi, in quam venerit.

REGULA XIII.

Panis consecrandi, ad usum Sacrificii, & Communionis studio perari debet, ac esse integri, nitidi, & modice quadrati, secundum Ecclesia confundendum.

Ita faxit Concil. Tolet. 16. Cap. 6. Declatum est (in Eucharistie) quod in quibusdam Hispaniarum partibus quidam San- materna.

carduum partis conscientia impliciti, partim temerario ansu provocati, non panes mundi, & ex studio preparatis super menam Domini in Sacrificio offerant, sed passim quemadmodum unquamque necessitas ampliori, aut voluntate coegerit, de panibus suis suis preparatis cruciflam in rotunditate auferant, eamque super Altare cunctino, & aqua pro facilibam offrant... Temerari hinc, aut ne cunctis cunctes sentimini ponere, id unquamvis nostra delegit conveniens, ut non alter panis in Altari Domini Sacerdotii benedictione sanctificandus proponatur, nisi integer, & nitidus, qui ex studio fuerit preparatus; neque grande aliud, sed modicatum Oblata, secundum quidam Ecclesia, a consuetudo revereant. Ita quoque Theodulus Episcopus Aurelianensis, qui nono Ecclie fæcula florebat, in Capitulo ad sue Disc. celis Presbyter: Panes, quos Deo in Sacrificio offerant, aut a vobis ipsi, aut a vobis pueris coram vobis, nitidi, ac studio facti, & diligenter observetur, ut panis, & vina, & aqua, sine quibus Missa nequeant celebrari, mundissime, ac studio tractentur, ut nihil in his viles, nihil non prohibuit inveneri.

Quanta cum reverentia Holtze olim prepararent, constat ex S. Odario Lib. 3. Consuetudinem Cunacensem, cap. 13. Quæ pertinet (inquit) ad Eucharistiam, & ad Corporis Domini, quæ dignum est, ut cum summa reverentia, & diligencia geratur, expedit, ut ipse modicorum non raccidatur.

Primo, quoquecumque fori hostias necesse fuerit, præcipue tamen a domini Nostro, vel Sancta Resurrectione dum fieri solent... Frumentum, de quo faciente unu hostias, quantoslibet bonum sit naturaliter, & parum, tamen gratiam eligit, & lavato studio, nec per alias personas, quam per ipsos fratres. Coligunt deinde in faciem, non quemquecumque sed qui ad hoc solam de bono pane confitetur, ut in colligantur conseruantur unius famulo non laetivo; aut Missa dum sollemnitatem celebrande, ut ab Ecclesiis, & confundentes discident. Unde Honorius III. cap. Litetas. Extra, De celebrazione Missarum, cum ex consilio cunctis Presbyteri Ecclesiæ S. Brigida Brixienis cogovit, eam, Cum calicem, & hostiam non habent, in fermentata, & sephyllo ignis Missarum foliaria celebrare præsumunt, hanc in eum tentantem tulit: Cum igitur, vel ex anima desirantia peccato prohibetur, mandamus, quatenus officio, & beneficio perpetuo ipsum presbiter. Hinc S. Thoma 3. p. 9. art. 4. Sic, inquit, peccat Presbiter in Ecclesia Latinorum celebrans de pane fermentato, ita peccat Presbiter Gracus in Ecclesia Gracorum celebrans de pane azymo, quasi pervertere Ecclesia sua Ritu.

REGULA XII.

Ecclesia Latina Sacerdos iter agens per Graciam, aut Sacerdos Gracus per Occidentem, Ritu Ecclesiæ sua retinere potest, & ille azymo, hic fermentato pane ad consecrandam Eucharistiam, ut, modo abit, scandalum perire.

Id ut cavetur, Episcopum adire debet, ab eoque licentiam postulare Sacris operandi secundum Ecclesiæ iuritum, ac morem, obviantaque licentiam Parochio, aut Ecclesiæ, in qua vult Sacrum facere. Propolito expone. Ritu tamen Ecclesiæ, in qua versatur, tua conscientia regi potest, secundum Regulam S. Ambrosii & S. Augustini, 58. olim 118. laudatam: Cum Romam venis, ita pablos: cum hic sum, non pojuno. Sic eram tu, ad quam fortis Ecclesiæ veneris, etus morem seruos, si cuicunque non S. Augusti) de hac secessisti etiam, argue etiam cogitos, ita semper habuis, tamquam eam calisti oracula accoprimi. In eadem Epistola S. Augustinus: Jamius docens, quid agendum sit in eis, in quibus regionum, aut Ecclesiæ Eucharistie, hostias olim studio, & religione singulari factas, telis

testis est Humbertus Cardinalis Silva Candidus Episcopus in lib. contra Graecorum calumnias: Diaconi (inquit) cum subdiaconis, seu ipsi Sacerdotio facili amissi vestibus, cum melodiam Psalmorum azymum consopsum, & in ferro paratum ex Secretario preseruantur. Conc. Mediolanensis Averat de Hisbas pro sacra Eucharistia confundenda Licius homo, aut feminam faciat.

REGULA XIV.

Sicut ex pane omnino corrupto valide consecrari non potest Corpus Christi: ita nec de aucto Christi Sanguis. Potest tamen confisi ex vino acerbo, sicut & de pane, qui est in via ad corruptionem: licet pectet confusione.

Ita S. Th. 3. p. 74. ar. 5. ad 2. Sic intelligendum est Innot. III. lib. 4. de sacro Altaris Mysterio, c. 31. scribens, vinum acidum, quod appellatur acetum, posse esse materiam hujus Sacramenti. De vino, inquam, acerbitate, non de vero aucto est intelligendum. Si etiam explicanda, vel omnino rejicienda est Gloria Canonis sic in sanctificando, dist. 2. de Consecratione, cuius haec sunt verba: *De aucto consecrari, & ex ex vino factum fuisse: alias non, quia proprie* *tem usia est.*

REGULA XV.

Ex agrefa non potest consecrari Sanguis Christi: ex musto potest. Non tamen debet uera huic Sacramento misteriis quia jam est in ibi aliquid praeferre vino. Prohibetur enim, *No mustum bacum expressum de uva in Calice offeratur;* quia hoc est indecens propter imprimitum mustum. Potest tamen in necessitate fieri.

Ita S. Th. ibidem ad 3. laudatque Canonem, *Cum omne-* *dict. 2. de Consecratione, Julio I. Pontifici, adscriptum, cuius* *hinc sunt verba: Nam quod de expreso baco, id est, de uero-* *rum granis populi communicatur, valde & omnino confor-* *sum: sed si necesse sit, bacum in calice comprimatur, &* *aqua miscetur: quia Calix Dominicus iuxta Canonum* *praecepit vino, & aqua permisitus debet offiari.* Vinum purissimum pro Eucharistia materia comparandum, probat Libellus *Sanctiss.* & aliorum Edelissimae Ecclesie Presbyterorum contra Ilam Episcopum, Concilii Chalced. actione 10. cuius hinc sunt verba: *Dum memoria fuerit sanctorum* *Maryorum non est exhibitum vimum ad sacrificium Altaris,* *ad sanctificationem, & populi distributionem, nisi admodum* *exiguum, & rite, ut iustum, & quanto tempore videlicatum:* *ut nece hoc egrenter, qui deputati fuerant ministrare,* *de racione omnia uisitissim comparante sex sextas,* *qui nec sufficerent: ita illis, qui sanctius Corpus di-* *stribuebant, innuererunt, quia Sanguis non* *invenirebatur in illis, bibendum: & tunc ac semper habentibus* *diversum, ac mirabile vimum. Et hoc autem sunt consilia,* *& admonitiones, qui postea ministeriorum babebant: cui* *et dictum est, ut & ipse admodum Episcopum cum fiducia.* *Et cum nihil sciret, illo tempore coeli sumus nos,* *& ipsum Reverendissimum Episcopum rursum admodum. Et* *cum adiiceret, permissus non est, sed contemptus, ita &* *multi nostra civitas hinc scandalizarentur.*

REGULA XVI.

Eucharistia De vino congelata, non sit aptum consecrationi, varia materia. *Fuit Auctorum sententia.*

Si dicitur congelatum, ita ut vi frigoris virtus simili, & species vini perire, fatentur omnes non esse materiam idoneam Eucharistie. At si recessus congelatio, utpote facta in calice paulo ante consecrationem, aptum consecrationi judicant: *Sylvestris Prioris in Summa, & Dominicus Seru,* *quod vini virtutem, ac speciem retinent. Negant ali, quod vimum congelatum non sit potabile, ideoque tam ineptum consecrationi, quam aquam congelatam Baptismo. Alii materiali dubium esse centent, ut *Bartholomei Fumi in Summa, Epini in 4. Senecciar. dist. 8. §. 9.* *Glossa in 3. p. q. 7. a. 5. & ali, quorum sententia probabilior est, & omnino sequenda. Si autem vimum congeletur in Calice ante, vel post consecrationem, involvendum est Calix pannis castellac: si id non proficit, ponendum est in aqua fervente prope Altare (dammodo aqua in Calice non intret) donec liquefat. Ita praefabrit Rubrice Millias Romani tit. de defiliis in *Missa occurrentibus.***

REGULA XVII.

Aqua mixta. Quia mixta aqua cum vino non est de necessitate Sacramenti, non refert quantum ad substantiam, & integrantem Sacramentum, quemque aqua vino infusetur, sive artificialiter, ut rosacea. Quoniam quantum ad convenientiam Sacramentum, peccat graviter, qui aliquam aquam inficit praeferre naturaliter, & elementarem. Ratio est, quia de latere Christi pendentes in Cruce aqua vera proficit (non huius phlegmatis, ut quidam dixerunt) ad ostendandum, quod Corpus Christi erat vere compotum ex quatuor elementis, sicut per sanguinem in-

de manentem ostendebatur esse compotum ex quatuor huius moribus, ut docet *Innocentius III. cap. In quadam, extra, de celebrazione Missarum.* Ita & S. Th. 3. p. q. 64. ar. 7. ad 3. Verum autem suile aquam, que de Christi latere manavit, probat *Innocentius III. ex illis verbis S. Joannis ep. 1. Tres sunt, qui testimonium dant in terra, spiritus, aqua, & sanguis, ex quibus ita colligit: Ceterum sicut fuit ueru spiritus, & ueru sanguis, ita praelatibus uera aqua cum Christus fuit ueritas, a ueritate omnis falsitia fuit penitus aliena: nam si non fuisset aqua, sed phlegma, quod de latere Salvatoris exiuit, illa, qui videt, & testimonium ueritatis peribit, profecto non aqua, sed phlegma disficit: nec in hoc uerum Regenerationis Sacramentum fuisset offensum, cum per Sacramentum Baptismi non regeneraret in phlegmate, sed in aqua: neque per hoc posset uero argumento probari, quod in Sacramento Eucharistiae admixta fuit aqua vino, sed de latere Christi non aqua, sed phlegma proficiat: sed nec uera fuisset figura, qua super hac re praeficit in veteri Testamento, quod Moyses uirga percussit silicem, & ex ea non phlegma, sed aqua manavit.*

REGULA XVIII.

Permodicum aqua vino admiscendum est.

Quamvis enim non tanta fuerit spud. Antiquos cura, ut permodicum aqua vino admiseretur, ut constat ex Concilio Triburienensi, can. 19. decernente, Ut duas partes sint vini, tercia aqua: semper tamen in Ecclesia obseruantur illi, ut plus vini, quam aquae in Calice infundantur. Unde *Honorius III. cap. Periclitus*, extra, de celebr. Missarum, ad Architecum quendam scribit: *Pernicissus suis partibus incolvit abusus: nidilices, quod in majori quantitate de aqua ponitur in sacrificio, quam de vino: cum secundum rationaliter consuetudinem Ecclesia generalis, plus in ipso sit de vino, quam de aqua ponendum. Ideoque Fraternali tua mandamus, quatenus id non facias, nos in tua Provicia fieri patiaris. Verum excusat materia.* In Scholis Theologorum questione de conversione immediate, vel mediae aqua in Sanguinem Christi, postquam innot. III. cap. Cum Marcha, extra, de celeb. Missarum, & Quaestus, declaravit, probabiliorum esse opinionem adherentem, aquam cum vino transubstantiari in Sanguinem, *Cum in uinum transfeat mixta vino, majori studio cautum sit.* Ait plus aqua vino misceatur, quam facile possit ante Consecrationem in uinum transmutari. Sic autem habet Innocent. III. Verum inter opiniones predictas illa probabiliori judicatur, quia offert, aquam cum vino in Sanguinem transmutari: ut expeditius eluent proprietas Sacramenti. Nam cum aqua multa sit populi multi, iuxta alibi legitur: *Beati, qui feminatis super omnes aquas: Ideo vino a. 16. 32. 39.* qua uniuers, ut Christo populus adueniatur per hoc enim, quod suscepit ipse de nostro, & accepimus ipse de suo, tam infidelibus nesciungimus, ut qui sit uniuersum cum Parva per infidelium unitatem, fiat uniuersum nobiscum per adiutoriam unionem: ac per hoc ipso communiter mediante, uniuersum cum Parva efficiatur. Eugenius 4. in Decreto pro Armeniis statuit, ut aqua modicissima miscatur. Antonius Augustinus in Synodalibus Constitutionibus Tarracenis Ecclesie referit Consecrationem S. Pii V. Pontificis Maximi ad illius Civitatis Archiepiscopum datam, qui noxium arguit, qui non guttam tantummodo aqua, sicut fieri debet, Calici infundebant, sed plus aqua quam vini, quod omnino corrigi, & emendari praecepit. Hanc autem ex celsum praecevens quedam Ecclesia, aquam vino miscerunt parvo coelesti excipere solebant, & ex eo in Calicem fundere: quem morem etiam servant Caruliani. Denique S. Th. *Innocentius III. Decretalem fecutus 3. p. q. 74. ar. 8.* probabiliorum opinionem censet, quia alterit, *Agamus converti in uinum, & uinum in Sanguinem: Hoc autem (inquit) fieri non posset, nisi adeo medicum apponenter de aqua, quod convertetur in uinum.* Et id semper rutus est parum de aqua apponere, & praecepit si uinum sit debile: quia si tanto fuerit apposito aqua, ut solvere species eius, non posset perfici Sacramentum.

REGULA XIX.

Si aqua infunderetur in dolium, non sufficeret ad significacionem hujus Sacramenti: sed oportet ipsam vino misceri circa ipsam Sacramenti celebrationem (inquit S. Th. 3. p. q. 74. ar. 8. ad 3.)

REGULA XX.

Si Sacerdos ante Consecrationem Sanguinis, & post Consecrationem Corporis Christi, percipiat, aut vimum, aut aquam non esse in Calice, debet statim infundere, & consecrare: si vero post Consecrationis verba cognoverit aquam aquam non miscet praeferre naturaliter, & elementarem. Eucharistia materia.

De Sacramento Eucharistie.

REGULA XXL

Nullo modo debet aqua vino jam consecratam misceri, quia sequetur corruptio Sacramenti prolixa parte: (inquit S. Thomas ibidem) Misericordia quidem non debet secundum Ecclesie Latinum Ritum, & gravior peccaret Latinus Sacerdos, qui misceret: & corruptio Sacramenti sequeretur, si magna infundere aqua copia, quia vini species solvereatur, quod ex coloris, & saporis mutatione facile cognosci posset. Atque ita intelligentius est S. Thomas. At misericordia debet a Sacerdoti Graeco secundum Ecclesie sua Ritum celebrante. Graci enim ibi aqua miscet, sicut tridagmam, cum in Prothei, seu Altari minori Sancta Domini preparant, pungente Sacerdotem lanceolam, & dicente: *Unus Militum lancea latus eius aperte, fastigium exiit Sanguis, & aqua, & Diaconi infundente vinum & aquam: deinde calidam, post confectionem, immediate ante Communionem, petente Diacono a Sacerdote, ut aquam servidam benedicat, illa vero benedictio his verbis: Benedictus fons Sanctorum tuorum, jugiter, nunc, & semper, & in facula seculorum. Amen.* Tunc Diaconi infundit in calice, dicens: *Fervor plenus spiritu sancto. Amen.* Autem Diaconi calicem quam calidam post confectionem, immediate ante Communionem, petente Diacono a Sacerdote, ut aquam servidam benedicat, illa vero benedictio his verbis: *Benedictus fons Sanctorum tuorum, jugiter, nunc, & semper, & in facula seculorum. Amen.*

Ritos Graecorum a quam calidam post confectionem in Calicem infundentur non dantur.

Apud P. Goar, in Notis ad Mattheum S. Th. Chrysostom. & Arcadium Lib. 3. cap. 39.

ter lavari, & comburi, & solutio cum cineribus in pescina mitti. Si autem venenum immixtum cognoverit, nec fumere debet, ne alteri dare, ne Calix uite versatur in mortem: sed debet diligenter in aliquo vaseculo ad hoc apto cum Reliquis conservare. Et ne Sacramentum remaneat imperfectum, aliud vinum infundere debet in Calicem, & incipiendo a Consecratione Sanguinis, seu ab illis verbis, Simili modo, Sacrificium perficere. Ita S. Th. 3. p. q. 8. art. 6. ad 3. Quod autem sit de Calice, in quem venenum immixtum esset, pariter dicendum est de Calice fulmineato: nam, quæ fulmine tacta sunt, venenata censorum. Catus istum an. 1601. accidisse, & ita responsu sulfe re a Doctoribus, referit Gavantius in Rubricis p. 3. Tit. 10.

REGULA XXIV.

Si quis defectus accidat circa materialia consecrandam, eis abesse voluntate Sacerdotis, aut Ministrorum sola ignorancia, vel negligencia, nibilominus penitentiam habens errari agere debet.

Id confat ex S. Bern. Ep. 69. ad Guidonem Abbatem Trium Fontium, qui Ministrantium incuria in Consecratione calici erraverat ob vini defectum. Et forte, (inquit) malum hoc malis custi pugnare latenter in Ministerio fuerit communis: pro penitentia tibi intangimus septem Psalmos Penitentiales quotidie, usque ad Pascha, species proferringo te decanare, septem disciplinas accipere. In hunc modum fastigias & ille, qui tibi ad hanc Missam ministrafuit. De illo autem, qui sibi ante apparaverat, & oblitus est mittere vinum in Calicem, cuius & maiorum in hoc assimilans cupham, si tamen & tu patis, tuo arbitrio derelinquistis. Sane si sermo ex parte inter fratres, & ipsi omnes singuli singulis accipiunt disciplinas, ut si quis legitur, Alter alterius onera portare. Sic etiam Sacerdotibus, quorum negligencia Sacra Hostia in terra occidetur, aut Christi Sanguis super Altare effusus, aut Sacramentum a muribus, atque animalibus comedunt, aut proficiunt; aut vomiti etiam ex infirmitate expulsi; multa penitentia dies antiquis Canonibus inducantur, quibus jejunare, & a Communione abstinebant. De his legi postulant Cap. 8. per negligentiam 27. & Cap. 51. quis 28. De Conf. Dist. 24. item 3. Qui non bene, 94. ibidem, & apud Teneorem Carnotensem, p. 2. Cap. 60. item Cap. 51. si occidetur, scilicet ab illis verbis Canonis, Qui pridie quam patetur. Si vero id compertum dumtaxat hisbiter post sumptionem Sanguinis, novam Hostiam accipere debet, & uinum cum aqua in Calice infundere, & fida Olatione, cetera prosequi, incipiendo ab his verbis, Qui pridie quam patetur, ne sacrificium remaneat imperfectum, & ut debitis ordo serueret.

Similiter si Sacerdos ante Consecrationem Sanguinis, & post Consecrationem Corporis aduersatur, aut vinum, aut aquam non esse in Calice, debet statim supponere, & consecrare. Si vero post verba Consecrationis percipiat vinum & Christi Domini nostri Corpus nequam corruptum, & non esse in Calice, aut nimis aqua mixtione corruptum, & Christi Domini nostri Corpus nequam sumptum, debet aqua, ut vino corrupto, seu alto liquore, siueri in Calice, in pescinam clausis, aut in aliquo vaseleptis, vimnam cum aqua iterum infundere, & Canonem refumare debet iterum consecrandam simul cum Sanguine: qui si uero post sumptionem Corporis id cognovit, aliam Hostiam apponere debet iterum consecrandam simili cum Sanguine: qui si uero post Consecrationis Sanguinis proferret, non seruatur debitis ordo consecrandae: *Perfecta autem videi non possumus Sacrificia, nisi perfecto ordine compleantur;* ut sit Conc. Tolentum 7. Can. 2. Si vero inciperet a Consecratione Sanguinis, & Canonem prosequeretur, id conveniens non esset, nisi deficeret Hostia consecrata; cum in Canonem non sit, ut etiam circa Corpus. Tandem hostiam consecrare, & Sanguinem iterum sumere debet, etiam prius confumperit aquam, quae erat in Calice: quia preceptum de perfectione, vel de perceptione hujus Sacramentum Sacerdotis celebrante, aut altero, qui uices eius supplet, si ipsum gravi infirmitate, aut morte a perficiendo sacro impedire contigerit, majoris est momenti, quam praeceptum, ut sumitur a jejunio: illa siquidem divini juris est: ifud vero juris tantum Ecclesiastici. Ita S. Th. 3. P. Q. 83. A. ad 4. & Rubrice Mitis Roman. Si tamen frequenter, facta secreto Oblatione, & prolatâ dumtaxat formula Consecrationis Sanguinis ab illius verbis, Simili modo, illud Sacerdos statim sumere Sanguinem, & Sacrum perficiet, ut idem Rubricis prescriptum est.

REGULA XXIII.

Si misca, vel aranea in Calicem ante Consecrationem ceciderit, aut etiam venenum immixtum cognoverit Sacerdos, effuso vino, & abuso Calice, postquam canavice dicens: *Hic est Calix Novum Testamentum in Sanguinem meum: qui pro vobis fundatur.* Ita S. Paulus: *Ego enim accepit a Domino, quod tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus, in qua nocte tradiebat, accepit panem, & gratias agens fregit, & dicit: Accepit Jesus panem, & benedicens fregit, & dedit ei. Sunite, Ite est Corpus meum.* Et accepto Calice, gratias agens, dedit ei: & bibentis ex illo omnes. Et si illis: *Hic est Sanguis meus Novi Testamenti, qui pro multis effundatur in remissionem peccatorum.* Nec alia preces ad Consecrationem Eucharistia sunt necessaria, ut Graci reuertentes contendunt.

memoriam. Similiter & Galicem, posquam canavit, dicens: *Hic Calix Novum Testamentum est in me Sanguine: hoc Sacramentum consecrare nihil agere, nisi quis profera verba Christi.*

Evidens Propositionis veritas confit ex Traditione, cuius testes sunt SS. Patres. *Justinus Martyr Apologia*, quæ vulgo secunda inscribitur: *Non enim (inquit) ut communem panem, neque communem potum sanguinem, sed quemadmodum per Verbum Dei: Caro factus Iesus Christus Salvator noster, & carnem, & sanguinem salutis nostra causa habuit, ad eundem modum etiam eam, in qua per processus intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in verum Domini nostri Corpus, sequitur, formam in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, dixisse: Hic est Sanguis meus: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum: Hic est Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

S. Irenæus Lib. 5. Cap. 2. Quando ergo mixtus Calix, & fructus Panis precipit verbum deo, sit Eucharistia Sanguinis, & Corporis Christi.

Tertullianus Lib. 4. Contra Marcionem, cap. 40. Professus itaque se concupiscentia conceperit edere Paſtora, ut suum, indigneum enim, ut quid alienum concupisceret Deus: acceptum panem, & distributum Diſcipulis Corpus illumsum effectus: Hic est Corpus meum, dicendo: Hoc Calix est.

*S. Greg. Nisus Oratione Caeceterica, laudata ab Eusebio Tit. 20. Panoplo: *Panis (inquit) statim per verbum in Corpus mutatur, ut dictum est a Verbo, Hic est Corpus meum: S. Joannes Christi Hom. 1. in Ep. ad Tim. *Sacrificatio Ablatio* (inquit) *sive illam Petrus, sive illam Paulus, sive cuiusvis meritis Sacerdotum, etiam & tibi, quam datus Christus iste Diſcipulis suis quamque Sacerdotum modo quoque conseruent: nihil habet ista quam illamur. Cur id? Quia sicut hanc sanctissime homines, sed Christus, qui illam ante seaverat: Quia namcum enim verba, quæ locutus est Christus, eadem sunt, quæ sacerdotes nunc quoque pronuntiantur.***

*Gen. 1.12. Et. H. Homilia de Productione Judæi: Hic est Corpus meum: hec verbo proposta consecratur: & scilicet illa vox, quæ dicit: *Celeste, & multiplicamini, semel quidem edite, & sed omni tempore sentit effulsum ad generationem, operante natura: ita & vox illa semel dicit: sed per omnes Ecclesiæ ad hoc biderat, quæque conseruent: nihil habet ista quam illamur.* Cur id? Quia sicut hanc sanctissime homines, sed Christus, qui illam ante seaverat: Quia namcum enim verba, quæ locutus est Christus, eadem sunt, quæ sacerdotes nunc quoque pronuntiantur.*

*Ex verbo porro, quibus vinum consecratur, plura quidem Forma 22.25. & Sacris Scripturis colliguntur: quædam vero in Ecclesiæ Mat. 26. Apollonica Traditione conservata sunt. Nam quod dicitur, *Hic est calix, a S. Luca, & ab Apostolo scriptum est. Quod vero sequitur, Sanguinis mei, vel Sanguis meus Novi Testamenti, qui pro nobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum: partim a S. Luca, partim a S. Matthæo dictum est: verba autem illa, *Eterni, & Mysterium Fidei, sancta Traditione Catholica novitatis interpres, & cibos nos docuit (inquit Trid. Concilii Cœchelitus) Quod vero dicitur, *Hic est Calix Sanguinis mei, sic intelligendum est, ut continens pro re contenta sumatur, id est, Hic est Sanguis meus, qui hoc calice continetur. Rete autem, & apposite calice fit mentio, quia Sanguis Christi in hoc Sacramento consecratur, quædam portus est Fidelium. Quod fatus non exprimit vox ipsa Sanguis: id est, id designat, non oportet nominatio, ut excipiendo Sanguini accommodatum. Ad Passions Christi memoriam opportune etiam adhibetur vox illa *Calix*, cum ipso Dominus Passionem suam calicem appetat. Matt. 26. dicens, *Transfestante calix iste* Passions feliciter memoriam renovat Sanguis secundum a Corpore consecratus: quæ consecratio ejusdem Sanguinis effusionem in Passione factam representat. Secundum deinde, *Novi Testamenti: quod quidem additum ad ut intelligemus, Christi Domini Sanguinem non figurata, quemadmodum in Veteri Testamento, sed vere, & re ipsi hominibus trahi, quod ad Novum Testamentum pertinet. Unde Apost. ad Hebr. 9. ait: *Et ideo Novi Testamenti Mediator est, ut morte intercedens, in redemptio-******

nem eorum prevaricationem, quæ erant sub priori Testamento, reprobationem accipiant qui vocati sunt aeternae hereditatis. Ubi enim Testamentum est, mors necesse est. Forma consecratus testator. Testamentum enim in mortuis confitetur, quibus mysteriorum perficitur celebratio, apud Veteres significari nemo negavit, qui libros ipsorum non perfectioriter legerit. Idem confit ex Eugenii IV. Decreto pro Armeniis: Forma (inquit) huius Sacramentum sunt verba salutis, quibus hoc conficit Sacramento. Sacerdos enim in persona Christi loquens hoc conficit Sacramento.

*Supra dicta Christi verba formam esse convenientem Sacramenti Eucharistie, probat S. Th. ex illius dictamin ab aliis Sacramentis. Aliis enim usi ipso materia consecrata perficiuntur, itud ut vero consecratione materia admirabilem substantiam conversione operante, quæ a solo Deo perfici potest. Unde formas aliorum Sacramentorum significant ultimam materiam, ut solutioinem, christificationem, fiveunctionem: sed forma Eucharistie solam consecrationem materia ligantur, quæ vim habeat. Transubstantiationis operaticem, cum dicatur: *Hic est Corpus meum: Hic est Calix Sanguinis mei.* Secundo, forme aliorum Sacramentorum proferuntur ex persona Ministeri, five exercitentis actum, sicut cum dicatur: *Ego te baptizo: et transitorum: hoc autem novum est, & aeternum. Vel ut tamur alia ratione: inde Novum, id est, ultimum esse describitur, inde Aeternum: id est, perpetuum comprobatur. Novissimum enim hominis testamentum immobile perseverat, quia testator obitum con-**

firmat: iuxta quod Apostolus Testamentum in morte afferit confirmatum: alloquin non valeret, dum vixerit, qui testatur. Præterea, non solam scripturam, sed etiam promissio dicitur Testamentum, iuxta quod Apostolus ipse scribit: Ideo Novi Testamenti mediator est, ut reprobationem accipiant, qui vocati sunt, hereditatis aeternæ. Sic ergo intelligi debet: Hic est enim Sanguis meus novi, & aeterni testamenti; id est, novæ, ac aeterna promissio, scilicet confirmatio, scilicet Dominus representans: Qui manducat inquit) Carnem meam, & Sanguinem meum bibit, habet vitam aeternam.

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum: Hic est Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

S. Irenæus Lib. 5. Cap. 2. Quando ergo mixtus Calix, & fructus Panis precipit verbum deo, sit Eucharistia Sanguinis, & Corporis Christi.

*Tertullianus Lib. 4. Contra Marcionem, cap. 40. Professus itaque se concupiscentia conceperit edere Paſtora, ut suum, indigneum enim, ut quid alienum concupisceret Deus: acceptum panem, & distributum Diſcipulis Corpus illumsum effectus: Hic est Corpus meum. Diversa autem ratione Baptismo, & Eucharistie hæc appellatur, ut notatur in Concili Trident. Catechismo: nam Baptismus a nobis Fidei sacramentum, a Gracia Mysterium dicitur, quia universum fidei Christianæ profectionem complectitur: Eucharistia vero, quod Sanguinem Christi sub vini specie istentem sola fide cernamus: & præterea, quod plurimum difficultatis, & negotii humana ratio experitur, cum nobis fidem credendum proponit, Christianum Dominum venirem Deum filium, similem Deum, & hominem, mortem pro nobis perirem: quæ quidem mors Sanguinis Sacramento defigatur. Quapropter hoc loco apposite potius, quam in consecratione Corporis, Paschi dominica commemoratur his verbis, *Qui effundet in remissionem peccatorum. Sanguis enim separatum consecratus, ut dictum est ad Passionem Domini, & mortem, & Passions genit ante omnium oculos ponendum, majorum vim, & momentum habet. Denique verba illa, quæ adiunguntur: pro nobis & pro multis, ex SS. Matthæi, & Luci Evangelii Scripta singulis sumpta sunt, quæ tamen Sancta Ecclesia Spiritu Dei afflata simul conjuncte ad Passions fructum, atque utilitate declarandam. Nam si ejus virtutem inserviunt, pro omnium salutem Sanguinem a Salvatore effunditum sacramentum erit: si vero secundum quæ bonitas ex eo percepitur, exigitur, non ad omnes, sed ad multos tantum, eam utilitatem perversum, facile intelligimus. Cum igitur Pro Vobis, dicitur eis, qui aderant, ut elebor, ex fiduciarum Populo, quales erant Diſcipuli quibuscumque loquebatur, excepto Iuda, significavit. Cum autem addidit: Pro multis, reliquæ electi ex Iudeis, & a Genitibus intelligi voluit. Reste ergo sicutum est, ut Pro Universis, non diceretur, cum hoc loco tantummodo ad Passions fructum significatur. Atque hinc verba illa Apostoli: Christus secundum Passions sermo efficit, quæ sanguis fructus elebor, sicut mel oblatus est, ad multorum exhaustum peccata. Et quod Dominus apud Joannem ait: *Ego pro sui rigo, non pro manu do rego, sed pro his, quæ dedit mihi, qui sunt tui.* Ita Concilii Cœchelitus post S. Th. 3. p. 78. art. 3.**

*Responde: Objicitur, in Liturgia S. Jo. Chrysostomi, post verba Domini, *Hic est Corpus meum, & Hic est Sanguis meus: habet quod autem est in hoc calice, pretiosum Corpus Christi tui: immutans Spiritum sancto tuo.* Eadem habentur in Liturgia S. Basili.*

*Responde: Refondere. Precibus illis non postulari a Deo transmutationem physican panis, & vini in Corpus, & Sanguinem Christi Domini, quæ verba ipsius Salvatoris iam latè supponitur, sed transmutationem moralem: hoc est, non rogari Deum, ut panis, & vini elements absolute, & in se sunt Corpus, & Sanguis Christi: id enim factum est cum prolatis fuerint hæc verba: *Hoc est Corpus Christi tui, immutans Spiritum sancto tuo.* Eadem habentur in Liturgia S. Basili.*

*Responde: Periculis illis non postulari a Deo transmutationem physican panis, & vini in Corpus, & Sanguinem Christi Domini, quæ verba ipsius Salvatoris jam latè supponitur, sed transmutationem moralem: hoc est, non rogari Deum, ut panis, & vini elements absolute, & in se sunt Corpus, & Sanguis Christi: id enim factum est cum prolatis fuerint hæc verba: *Hoc est Corpus Christi tui, immutans Spiritum sancto tuo.* Eadem habentur in Liturgia S. Basili.*

*Responde: Infringere. Sic periculis illis non postulari a Deo transmutationem physican panis, & vini in Corpus, & Sanguinem Christi Domini, quæ verba ipsius Salvatoris jam latè supponitur, sed transmutationem moralem: hoc est, non rogari Deum, ut panis, & vini elements absolute, & in se sunt Corpus, & Sanguis Christi: id enim factum est cum prolatis fuerint hæc verba: *Hoc est Corpus Christi tui, immutans Spiritum sancto tuo.* Eadem habentur in Liturgia S. Basili.*

*Responde: Periculis illis non postulari a Deo transmutationem physican panis, & vini in Corpus, & Sanguinem Christi Domini, quæ verba ipsius Salvatoris jam latè supponitur, sed transmutationem moralem: hoc est, non rogari Deum, ut panis, & vini elements absolute, & in se sunt Corpus, & Sanguis Christi: id enim factum est cum prolatis fuerint hæc verba: *Hoc est Corpus Christi tui, immutans Spiritum sancto tuo.* Eadem habentur in Liturgia S. Basili.*

format: iuxta quod Apostolus Testamentum in morte afferit confirmatum: alloquin non valeret, dum vixerit, qui testatur. Præterea, non solam scripturam, sed etiam promissio dicitur Testamentum, iuxta quod Apostolus ipse scribit: Ideo Novi Testamenti mediator est, ut reprobationem accipiant, qui vocati sunt, hereditatis aeternæ. Sic ergo intelligi debet: Hic est enim Sanguis meus novi, & aeterni testamenti; id est, novæ, ac aeterna promissio, scilicet confirmatio, scilicet Dominus representans: Qui manducat inquit) Carnem meam, & Sanguinem meum bibit, habet vitam aeternam.

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, Hoc est Corpus meum, & Sanguis meus: non preces, quæ illa in Gracorum Liturgia confequantur.**

*Sabungitur, Mysterium fidei, quæ quidem verba non excludunt rei veritatem, sed quod occulte latet, atque ab oculorum sensu removitum est, certa fide credendum esse significant. Nam, quod Dominus faciendum præcepit, non solum ad id, quod egredit, sed etiam ad ea, quæ diliguntur, ut etiam fieri debet, atque ad verba maxime pertinere intelligendum est, quæ non minus efficiendi quam significandi causa prolati erant. Secundo id probat hæc ratione: Forma ea est, quæ illud significatur, quod in hoc Sacramento efficitur, cum autem hac verba id, quod fit, significent, ac declarent, hoc est, panis conversionem in illis ipsi verbis constitutam esse: in qua sententiam, quod ab Evangelista dictum est: *Benedixit panem, & gratias ait, perinde enim videtur intelligendum, ac festis accepto, & gratias ait, dixisse: Hic est Corpus meum: ut solis ipsis se tradidisse. Verbum porro Deipatris Christi profectum, sicut ipsa verba, quibus ultis est Dominus ac Salvator noster, cum Eucharistiam instituit, H**

Que in probabilitate & tuncritate. *llitas & gravissime peccaret Sacerdos, qui prolatis verbis illis, Hoc est enim Calix Sanguinis mei, vel unum ex sequentibus prætermitteret usque ad illa, Hoc quodcumque facerit, in mei memoriam faciet. Si vero prætermitteret illa, Qui pro vobis effundetur, dubium est, an conficeret, propter varia Theologorum ea de re opiniones, & præteritum S. Thomæ in negantem sententiam inclinantis in cap. 11. Ep. 1. ad Cor. Lest. 6. Unde hoc in causa responda sub conditione videarentur omnes confectionis verbis, prout in Canone Missæ habentur. Speciem tamen super quam prolata esset hæc verba, Hic est Sanguis meus, religiosa cum veneratione pariter sumenda a Sacerdotio arbitrari: quia maius periculum est in contemplu, & abiectione speciei confectionis, quam in veneracione non confectionis, quia ramea bona fide confectiona extimatur. In hoc autem causa dubium est, an unum esset confectionatum, ob dissidentes Theologorum ea de re sententias. Ita censet S. Bonaventura in 4. Sentent. Dist. 8. Q. 3.*

REGULA IV.

Si verbum, est, prætermitteretur, dicendo, Hoc Corpus meum, hic Sanguis meus, &c. Sacilegii quidem reus est Sacerdos illud omittens, sed tamen peragetur confectionis: quia verbum, est, subintelligitur, eademque vis est propositionis illi tacito, ac expreso. Familiare est non solum Latinis, sed etiam Hebreis, & Syris, illud in enunciatione subiecte. Unde nec liquet Christum Hebreos, aut Syriae loquenter addidisse; præteritum cum nec in Graeco sic exprimit Luce 22. in consecratione Calicis. Ita Silvius in 3. p. q. 78. art. 2. Quæsto 2.

REGULA V.

Si quis loco pronominiis, Hoc, diceret, Istud est Corpus meum: graviter quidem peccaret, sed rata esset confectionis: non vero si diceret, Illud est Corpus meum: quia, Ista, demonstrat rem praefactam, non autem, Illud. Si diceret, Hic est Corpus meum, sumendo, Hic, ut adverbium, nulla feret confectionis: quia non significare mutatio substantialis. Si autem ignoranciam Grammaticam, aut lapsu lingue, diceret, Hic est Corpus meum, vocem istam usurpando, ut pronominiis vel, Hoc est Calix Sanguinis mei: ratam fore confectionem videtur: quia etiam efficit in congrua locutione, iuxta communem tamen morem loquendi idem efficit sensus: quemadmodum si diceret eadem Grammatica imperita, sed bona fide, & recta intentione: Hoc est Corpus meum. Si pronominis, Hoc, adderetur aliquid substantiam non mutant, v. gr. si diceret: Hic cibis est Corpus meum. Hac res est Corpus meum: Hoc contentum sub his est Corpus meum: rata esset confectionis. Graviter nihilominus peccaret Sacerdos, qui Christi verbis aliquid addere præsumere. Si quis diceret, Ecce Corpus meum: probable videatur non confectionarium: quia mutationem substantialem hac verba non significant, adeoque nec illam operantur: aut certe dubia foret confectionis, ut sit Silvius loco supra laudato, quæsto 1.

REGULA VI.

Si Sacerdos demonstrato pane diceret, Hoc est Caro mea, verisimile est, quod Sacrementum non confectionis. Quia Caro, & Corpus non equivalent, cum Corpore aliquid amplius significet quam Caro. Si quis vero di ceteri, Hoc est Corpus Christi, non confectionet: tum quia Christus his verbis panem non confectionat, aut ab Apostolis, & eorum Successoribus confectioni instituit: tum quia modus loquendi longe diversus est. Ex Christi enim persona haec verba non proferuntur, sicut illa, Hoc est Corpus meum. Ita Silvius, lop. laud. quo 3.

REGULA VII.

Si diceret Sacerdos, Fiat hoc Corpus meum, non confectionis, qua Christi Domini verbis non uteretur; neque idem efficiens; non enim significare admiralibus conformati substantiam panis in substantia Corporis Christi facta in verborum, nulla interpolata mora. Potius qui dicitur Christus Dominus ut sermone imperativo, ut admirabilem illam confectionem operatur, dicendo: Fiat hoc Corpus meum: sicut in exordio mundi dixit. Fiat lux. Fiat firmamentum: & sicut Leprosum, & Paralyticum sanans, & Lazarum ad vitam revocans, dixit: Volo, mandare... Surge, & ambula... Lazarate, venifors. Sed indicativo, atque enunciativo ferme ut maluit; tum qui hie ferme verbis precedentibus aptius congruebat, tum ne dubitaret prolatis mythicis factum esse in Eucharistia Corpus Christi. Non enim ita congrue, atque dicere: Accipite, & comedite: Hoc est enim Corpus meum. Absoluto etiam ferme dubitari potest, utrum jam factum esset, an postea fierendum, quod imperaretur. Cum autem dicunt ex persona Christi: Hoc est Corpus meum, nullus est dubitationis locus.

REGULA VIII.

Si Sacerdos non meminerit, se verba Consecrationis prænuntiasset, propterea perturbari non debet, sed Sacrum profequi, & perficere.

Qui enim multa dicit, non recordatur semper omnia, quæ dixit, maxime cum ita attendit ad illa, que dixit, ut ea se dicere minime cogitat. Si Sacerdoti probabiliter conseruat, se aliqui omisiles, quæ non sunt de necessitate Sacramentorum, ulterius procedere debet, non ea repeteat, quæ forte prætermisit. Ordo enim Sacrificii auctio non inveniatur nisi immutatus. Si vero certus sit, se omisiles formata Confectionis, aut aliquod verborum formæ ellipticalium, vel de quibus dubium est, an essentialia sint, Confectione repetenda est, & reliqua prosequenda, non mutetur Ordo Sacrificii: Ita S. Thomas 3. p. q. 83. a. 6. ad 5.

ARTICULUS V.

De necessitate Sacramenti Eucharistie.

POPOSITIO PRIMA.

Eucharistia non est ad salutem necessaria nec statim mediata: ita sine Eucharistia Sacramento actu suscepito vitam aeternam conquisi nemo possit.

*D*ogma namque fidei est, hominem statim post Baptismum & vita exentiens; vel ad Deum sincera confessio, vita aeterna conquisi, dicente Christo: Qui credidisti, & baptizatus fuisti, saluus es: dicente Eucharistie: Sacrum Dei spiritus contributum: cor contritum, & humiliatum Deus non despicias. Dicente rufus Deus per Ezechiel: Si impius egredit penitentem ab omnibus peccatis suis, que operatus est, & custodierit omnia precepta mea, & fecerit iudicium, & iustitiam, vita vivet, & non morietur, omnium iniquitatibus eius, quas operatus est, non recordabor. Dicentibus Apostolis Petro, & Paulo: Quis quisque invocaverit nomen Domini, saluus erit.

*I*dem probatur ex Ecclesiæ sententia, quæ cum olim pueris Eucharistiam statim post Baptismum administrabat, hauijusmodi mutare disciplinam, & confundendam conve- nientius judicavit, cum tamen Fidelis ipsius Regula sit im-

Eucharistie

necessitas.

Marci 16.

mobilis, & irreformabilis, ut loquitur Tertullianus. Ve-

Ezech. 14.

Act. 2.

Rom. 2.

ratam fore confectionem videtur: quia etiam efficit in-

congrua locutione, iuxta communem tamen morem loquendi idem efficit sensus: quemadmodum si diceret eadem Grammatica imperita, sed bona fide, & recta intentione: Hoc est Corpus meum. Si pronominis, Hoc, adderetur aliquid substantiam non mutant, v. gr. si diceret: Hic cibis est Cor-

pus meum. Hac res est Corpus meum: Hoc contentum sub his est Corpus meum: rata esset confectionis. Graviter nihilominus peccaret Sacerdos, qui Christi verbis aliquid addere præsumere. Si quis diceret, Ecce Corpus meum: probable videatur non confectionarium: quia mutatio substantialem hac verba non significant, adeoque nec illam operantur: aut certe dubia foret confectionis, ut sit Silvius loco supra laudato, quæsto 1.

Quando rogata postea ratione secundum ordinem.

Quando rogata postea ratione sec

et in consortio, etiamq[ue] antiquam Panem illum comedat, & Calicem bibat, de hoc sacculo in unitate Corporis Christi constitutus abcedat. Sacramenti quippe illius participatione, ac beneficio non privatur, quando iste hoc, quod illud Sacramentum significat, invenerit. Ex his s. Fulgenti, verbi s. Ang. nomine laudatis, confutatum est cap. Nulli, 131. dñs. 4. de Confess.

Confirmatur propositionis notitia ex s. Thomas 3. par. qu. 73. ar. 3. ubi duo in Eucharistia distinguuntur, scilicet ipsum Sacramentum, & eum Sacramentum. Rer. huius Sacramentum (inquit) est unitas Corporis mystici, sine qua non potest esse salus. Nulli enim part adiunxit salutis extra Ecclesiam. Addit. Rer. alienum Sacramentum habens p[ro]p[ter]e ante illius suscep[ti]onem, ex ipso voto Sacramenti percipiendi. Unde ante receptionem hujus Sacramenti, scilicet Eucharistie, sumptuose preceptum esse voluit, ut ex verbis Apostoli sequentibus perspicuum est: Quiescunq[ue] enim mandabat Panem hunc, & Calicem bibeti, mortem Domini anunciantibus, donec veniat.

Prima pars Propositionis inde probatur, quod Christus Eucharistie istud Sacramentum indutus, illius quoque sumptu necessitat[er] est.

PROPOSITIO III.

Eucharistia necessaria est adultis necessitate Preceptum Divini, tum Ecclesiastici.

Prima pars Propositionis inde probatur, quod Christus Eucharistie istud Sacramentum indutus, illius quoque sumptu necessitat[er] est. Nam praeceptor, dicens: Hoc facite in mem[ori]e commemorationem: Iis enim verbis non solam precepti conferentem, & oblationem Eucharistie Apostolis, & eorum S. Luc. &c. testis, rerum etiam omnibus Fidelibus usum ejus, seu Con. a. 2. sumptuose preceptum esse voluit, ut ex verbis Apostoli sequentibus perspicuum est: Quiescunq[ue] enim mandabat Panem hunc, & Calicem bibeti, mortem Domini capitulo 19. dñs. 4. De Confess.

Præterea, Israëlitus non immolatus tanto, sed & mandato Agni Paschalis præceptum est his verbis Exodi 12. Omnis fatus filiorum Israel faciet illud: Itaque Christianis non solam consecratio, & oblatione Eucharistie per Sacerdotem omnium nomine facienda, sed & sumptu, fuius præceptum est. Quin & loci circumstantia hunc sensum possunt. Cum enim ibi non tantum oblationis, sed & sumptu mense mentio sit, idque etiam expressius, cum dicunt: Accipere, & comedere, pronomen, Hoc, ad solam oblationem, & consecrationem minime restringendum est; sed ita potius accipiendo, ut per illud, hoc facite, generantur id preceptum esse intelligatur, quod Evangelista Dominum, & Apolokos tunc fecisse narrare, ut hic fit verborum sensus: Quod jam fecimus, ego quidem precessi, & offerto, vos autem Sacramentum sumendo, id post mortem meam facite in mei memoriam. Quamvis igitur hoc præceptum aliquo ratione pertinet ad flos Sacerdotes, quatenus & confratelli potestis datur, & consecratio præceptum s[ed] ex parte tamen ad omnes Christianos pertinet, in quantum scilicet rei conferenda sumptu jubetur.

Confirmatur ex Concil. Trid. sess. 13. c. 2. Salvator noster dominus: ex hac parte Christi sententia, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Sp. sancto, non intrabit in Regnum Caelorum, non habebit salutem, in qua divitiae divini sui erga homines omnes velut effudiuntur, memoriam facient mirabilium suorum; & in illius sumptione colere nos sui membrorum præcepti, suamque animantem Mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat.

Confirmatur secundo ex s. Th. 3. par. qu. 80. art. 2. Duplex

(inquit) modus percipiendi hoc Sacramentum, scilicet spiritualis, & sacramentalis. Mansum est autem, quod omnes tenentur saltem spiritualiter manducare; quia hoc est Christi incorporari. Spiritualiter autem manducatio includit votum, seu desiderium percipiendi hoc Sacramentum. Et ideo finis voti percipiendi hoc Sacramentum non potest homini esse salus. Brusfra autem est votum, nisi impliretur, quando oportunitas adesse. Et ideo manifestum est, quod hunc tenor hoc Sacramentum sumere, non solum ex statu Ecclesie, sed ex mandato Domini dicens Luca 22. Hoc facite in mem[ori]e commemorationem. Ex statu autem Ecclesie sunt determinata tempora exequendis Christi præceptum. Ex primis quidem temporibus, quando fervente auctoritate Religio Christiana sponte sua fatis frequentabant hoc Sacramentum, legem ferendam non iudicavit Ecclesia, qua certum tempus percipienda Eucharistie eis præscribatur. Verum postquam repeperit devotio Fidelium, & Communitatis, ut saltem ter quotannis Christiani omnes adiutorio praetatis Eucharistie sumerent, in numerum diebus, quibus præceptum nostræ Religio Mysteria solemniter ritu observantur, id est Paschalis, Pentecostes, & Nativitas Domini, ut constat ex cap. Et si non frequenter, quod s. Fabianus Romano Pontifici tribuit, dñs. 3. de Confess. & ex Concilio Agathenio ann. 506. can. 15. cuius haec sunt verba: Secularis, qui Natale Domini, Pascha, & Pentecoste non communicaverint, Catholici non credantur, nec inter Catholicos habeantur. Et ex Concil. Taronensi 3. ann. 813. can. 50. de cetero. Ut si non frequenter, vel ter laici homines in anno communient, nisi forte quis majoribus quibuslibet criminibus impeditur.

In Cœno Domini, qua die hoc Sacramentum a Christo institutum est, percipi foliam ab hominibus fidibus Communione, in Ecclesia saltem Gallicana, constat ex Concil. Cabillonensi can. 47. In Cœno (inquit) Domini a quibusdam Eucharistie præceptio negligitur, que quoniam in eadem die ab omnibus fidibus, exceptis his, quibus pro gravibus criminibus inhibuitur est, percipienda sit, Ecclesiasticus suis demonstrat: cum etiam pauciores eadem die ad percipienda Corporis, & Sanguinis Domini Sacramenta reconciliari. Habetur & lib. 7. Capitulatum, c. 78. in Additis.

Singulis Dominicis præceptum suffit S. Communionem in Ecclesia Gallicana, non faculo, confit ex Concil. Aquilez. 2. ann. 126. can. 22. sane (inquit) Communione Corporis Domini omni die Dominicæ debuit celebrari. Ideo neesse est, quantum ratio permittit, ut moderna corrigatur consuetudo; ne forte, qui longe est a Sacramento, quibus ob

De Sacramento Eucharistia.

redemptus, longe sit a salute, quam fuitat consecutus. Idem constat ex Lib. 5. Capitulare cap. 134. quo continentur illius etiam huius Sacramenti perceptione.

Ut omnes per dies Dominicos, vel Festivitates præclaras Sacra Eucharistia communient, nisi quibus abstinent preceptum est.

Singulis diebus Dominicis in Quadragesima, in Cœno Domini, Sabato, & Dominicâ Paschâ, communionem Diocesanam suis præcepit Thiodulphus Aurelianensis Episcopus cap. 41. Singulis (inquit) diebus Dominicis in Quadragesima, præter his, qui excommunicati sunt, Sacramenta Corporis, & Sanguinis Christi sumenda sunt, & in Cœno Domini, in Vigilia Paschâ, & in die Resurrectionis Domini penitus ab omniis communis conditum. Quia videlicet legatum apud Burchardum Vrormensem Lib. 5. cap. 19. Yvonne Carnotensem p. 2. Decreti cap. 29. & Anselmum Lucentem Lib. 9. cap. 11.

Excommunicatione in eos latim, qui ab Eucharistie sumptu semper ablinebantur, sed constitutis ab Ecclesia temporibus ad S. Communionem non recedebant, constat ex cap. Si quis, dist. 2. De Confessione, quod sub Antiocheni Concili nomine can. 2. vulgarium est, & in Collectione Martini Bracarense cap. 84. legitur, ac Lib. 7. Capitulare cap. 176. in Additionibus, infernum est, cuius haec sunt verba: Si quis intrat in Ecclesiam Dei, & S. Scripturas audit, & pro luxuria sua avertit se a Communione Sacramenti & in observandis mysteriis declinat, constitutis regulares disciplinas, illum talen projectandam de Ecclesia Catholica esse deuenimus, donec paucitatem agat, & ostendat fratrum paucitatem sua, ut possit Communione perceptio indulgentia promoveri.

Tandem trahentes in dies magis, ac magis Fidelium pietatis, Ecclesia in Concilio Oecumenico Lateranensi 4. sub Innoc. III. congregata statuit, ut adiutori omnes fidelium in anno, videlicet Dominicâ Paschâ, ac Refunctionis tempore, Eucharistiam in ejusdem Paschâ moriam sumere. Sic enim habetur can. 21. Omnis urbisque sexus fidelis, postquam ad annos discretions perveniret, omnia sua flos peccatae confiteatur fideli, saltem semifinali in anno, proprio Sacerdoti. . . . Suicipsi reverenter, ad minus in Pascha, Eucharistia Sacramentum in nisi forte de conflio proprii Sacerdoti, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinentem. Aliquis & vivens ab Ecclesia ingressu ateratur, & moriens Christiana carere sepulture. Quia lex Ecclesie præfus contentus est illi Molaise: Si quis non fecit Pascha, exterminabitur anima illa de populi suis, quia sacrificium Domini non obtulit tempore sua.

Illi divini præcepti, quad tempus, determinatio confirmata est a sacra Synodo Tridentina sess. 13. can. 9. cuius haec sunt verba: Si quis negaverit omnia, & singulos Fideles utrinque sexus, cum ad annos discretions pervenirent, tenet singulis annis, saltem in Paschâ, ad communiam, iuxta præceptum S. Matris Ecclesie; Anatoliana fit. Ecclesiastice illius præcepti sensum, illiusque originem exponit verbis Pater Blesensis, Sermon 16. In tria Ecclesia (inquit): quotquot intercurrent conservationes Eucharistie, communicantes eisdem . . . Postquam autem crevit numerus Fidelium, nec omnes accedere ad Eucharistiam sicut est statutum est, ut saltem diebus Dominicis Fideles communicantes. Cum vero pale supercrecentes caperent corpora grana; & multorum refrigeri caritas, & crevit iniquitas, & perpaci inventi sunt idonei, qui Gallicam saudat, acceptant, decretum est, ut saltem per tres Solemnites in anno Fideles communicantes in Paschâ, Pentecoste, & Natali. Num autem quoniam dies matutini sunt, & omnes fere declinaverunt, & instiles fodi sunt, non audere dicere ex præcepto Ecclesie, sed ex tacita permissione introductum est, ut saltem in anno congregantur in Ecclesia ad communiam: quid præterea fas non est: ut sicut filii Israel typicum agnum comedant per patrem, & eadem die Dominus Discipulus suis Carnem suam, & Sanguinem dedit. & in memoriam suam id est faciem commendauit, ita Enos eadem die Carnem Agni, qui tollit peccata mundi, comedat.

Præter hoc autem Ecclesiæ præceptum, est perpetua Ecclesiæ ejusdem confundere alterius præcepti vim odrinens, ut infirmi antequam ex hac via discant, hoc Sacramentum tamquam Viaticum sibi administrari carent. Unde magna cautio perfruuntur præceptum est, ne quis abfuge hoc fulgurante Viatico & vita migrare, & languidique permanescere, in laboriosa vita humana peregrinacione, & via descant. Ideoque Panis vita, qui de Calo descendit, nimis nimis Sacramento Christi Corpore, quod in Eucharistia vere continetur, Parochi populus sibi commissi patere cogant, & assiduis cohortationibus ad hunc coelstem Panem invitent. Eos autem, qui fenes saltem quo annis, idque follementus Paschâ diebus, vel circiter, ad hoc Sacramentum, præmisso peccatorum Confessione, non acferint, enjucantur tandem hinc conditionis, ad Episcopum proximum post Pascha Synodo deferant. In eis vero Episcopi Confuris, aliisque panis arcte animaduertant. Hac de causa statutum, ut predicto tempore Pascha, nemo extra suam Parochiam, absque Rechoris sui facultatis alio se confrater, hoc Sacramentum preceperit. Sed & quibus dabunt ea facultas, Parochi concionent facient, quo loco s. Eucharistia sumperint.

Ita Concil. Aachen anno 1585. Tit. de eis, que ad Sacramentum Eucharistia pertinent: Fideles omnes juxta Cas. Nat. Alex. Theol. Tom. I.

Alexandrinus Episcopus iussit, ut moritur venia in dulciorum, maxime autem si suppliciter posuissent, quo dulciorum spei plenit ex hac vita migraret, Extempore Euch[ristia] munitionis præceptum.

Sacra Com-

uniōne Se-

nsis in oris inflaret . . . . Puer bucellam intinxit, & in os

Senis infudit. Qui ea paulatim absorpta coniuno animam exhalavit. Aliud exemplum profertur S. Ambrosius, de quo Paulinus in ejus Vita: Ab hora inquit circiter undecima diei usque ad illam horam, qua emitit spiritum expeditus manibus in modum crucis erat. Honoratus autem Sacerdos Ecclesie Vercellensis, cum in superiori domo se ad quietem composuerit, tertius vocem vocantis se audiuit, dicitur quod dixit: Surge, felina, quia modo illa recessisti. Qui defensus, oblitus Santo Domini Corpus, quo accipio, ubi gloriavi. Surge, felina, quia modo illa recessisti. Alia innumeræ ex Historia Ecclesiastica proferri possent exempla.

Vixit Eucharistie infirmus in mortis discrimine con-

stitutus non negandum, faxerunt Summi Pontifices Siricius Episc. 1. Innoc. 1. Epil. 3. Sextus III. Epiphanius unicus S. Leo. Epiphanius ad Nicetam Aquilejanum, & ad Theodorum Forjolensem, Glafus 1. Epil. 1. cap. 22. Felix III. in Synodo Romana, can. 2. & 3. S. C. Ep. Lib. 4. Ep. 5. ad Venantum Episcopum Lunensem, Gregor. III. Ep. 8. Id ipsum statuerunt Concilis, præter ei, quod superioris laudes sunt, Aurelianense can. 6. 16. & 24. Tolentum 5. can. 6. Tolentum 16. can. 3. Forjolensem can. 11. Aquigranense 2. par. 3. cap. 1. Mogontium sub Rabano, can. 26. His adde Synodus Romana sub Innoc. II. can. 10. Remensis sub Eugenio III. can. 2. & Concil. Lateranense Oecumenicum sub Alexandro III. can. 1. quo statutum, ut qui a tertio diuinxat parte Cardinalium electus, Pontificis nomen usurpare, tam ipse, quam qui eam recuperent, Excommunicatione subjeant, & totius Sacri Ordinis priuationem mulcent: ita ut viatici etiam eis, nisi tantum in ultimis, Communione denegetur.

CONSECTARIA PRAXIM SPECTANTIA.

REGULAE.

Dividum, & Ecclesiasticum Præceptum de Eucharistie sumptu parvulus non sp[ec]tat: qui præcepti per extensum incapaces, & qui se ipsos ante Communionem probare non possint, secundum præceptum divinum ab Apollonio promulgatum 1. ad Cor. 11. Probat autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat: nullaque devotionis serua erga hoc Sacramentum possunt affici: neque Chritum in eo presentem adorare, cujus Carnem nemus sumere debet, nisi prius adoraverit.

REGULAE II.

Mortale peccatum committit, quicunque fidelis Eucharistie sumptu parvulus non sumit: atque Excommunicatione plena debet: Orléanensis Sepulchra privari a nisi præceptum illud Ecclesia impetravit. Ita quippe statutum est, ut omnes autem accedere ad Eucharistiam videantur, iuxta præceptum S. Matris Ecclesie; Anatoliana fit.

Ecclesiastice illius præcepti sensum, illiusque originem exponit verbis Pater Blesensis, Sermon 16. In tria Ecclesia (inquit): quotquot intercurrent conservationes Eucharistie, communicantes eisdem . . . Postquam autem crevit numerus Fidelium, nec omnes accedere ad Eucharistiam videantur, iuxta præceptum S. Matris Ecclesie; Anatoliana fit.

REGULAE III.

Præceptum Communionis Paschalis extra propriam Partem non impletur. Eaque a proprio Sacerdote, vel auctor Communionis Paschalis.

Ita statutum Canon Omnis utrinque sexus, fit. Concil. Bisbonense anno 1581. Tit. 22. can. 9. Nemo (inquit) ad

Præceptum Paschalis non sumit: atque Excommuni-

cationis plena debet: Orléanensis Sepulchra privari a nisi præceptum illud Ecclesia impetravit. Ita quippe statutum est, ut omnes autem accedere ad Eucharistiam videantur, iuxta præceptum Paschalis Communionis præsumit est quindam intercurrentes a Dominicâ Palmarium, ad Dominicam in Aliis inclusive.

REGULAE IV.

Præceptum Communionis Paschalis extra propriam Partem non impletur. Eaque a proprio Sacerdote, vel auctor Communionis Paschalis.

Naturæ Alex. Theol. Tom. I.